

Waardevol Tiel

WERKGROEP VOOR CULTUURHISTORIE EN LEEFOMGEVING
UITGAVE SEPTEMBER 2024 NO. 8

WAARDEVOL TIEL

voortzetting van
Milieuwerkgroep Tiel

www.waardevoltiel.nl

Voorzitter:
Arnoud Reijnen

Secretaris:
John van Mil
De Kranshof 86
4005 DC Tiel
john@vanmil-tiel.nl
06-53757004

Penningmeester:
Ronald van Lith
Wadenoyenlaan 279
4006 AD Tiel
rhvanlith@gmail.com
contributies/donaties
ING betaalrekening:
NL17INGB0003386081
t.n.v.

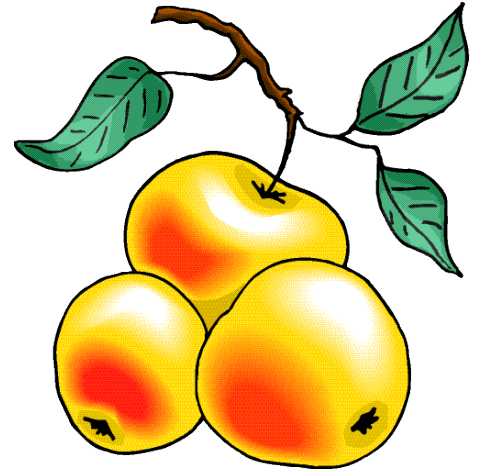
“WAARDEVOL TIEL”
werkgr cultuurhistorie/leef-
omg. te Tiel
BIC : INGBNL2A

Info en contact:
waardevoltiel@gmail.com

Redactie: Ton Schiltmans

Waardevolle Bomen

Wat is een waardevolle boom? Daarover kan men van mening verschillen. Voor sommigen is elke boom waardevol in ecologische zin, anderen zijn vooral geïnteresseerd in haar handelswaarde. Maar er zijn bijzonder weinig mensen te vinden die niet van bomen genieten. Misschien bestaat zo iemand helemaal niet en houden we allemaal van bomen. Dus elke boom is waardevol. Maar daar zit wel een nuance in, want van sommige bomen houden we meer dan van andere bomen. De ene boom kan toch iets meer op onze gevoelens inwerken dan andere bomen. Zo'n boom beleven we dan als nog waardevoller dan de andere bomen of als extra waardevol. Waar hem dat in zit heeft nogal eens met de leeftijd of omvang van de boom te maken. Leeftijd en omvang hebben uiteraard sterk met elkaar te maken. Als de leeftijd hoog is dan is de omvang meestal groot, zo zit dat. En als een boom dat heeft dan roept dat respect op. Dan willen we doorgaans dat de boom, die we inmiddels 'onze boom' noemen, nog ouder en groter wordt. Wordt zo'n boom, onze boom, belaagd, dan kan dat behoorlijk wat emoties oproepen. Daar had Bonifatius over mee kunnen praten, als hij het overleefd had, toen hij in zijn bekeringsdrift de heilige eik van de Friezen om liet hakken. Daar ging het dus duidelijk om een extra waardevolle boom, een heilige boom, zoals er overal op de wereld ook nog heilige bossen zijn.

Hebben wij die in onze gemeente, extra waardevolle bomen? Nu, ja, er zijn hier en daar wel wat oude omvangrijke bomen waarbij je toch iets hebt van 'tjonge dat kan nog wel eens een hele reus gaan worden'. Dan groeit je respect. En de teleur-

stelling is groot als zo'n boom op een dag geveld wordt. Wel potverdorie, moest dat nou? Jawel er heerst iepziekte en essentakziekte, in de kastanjeboom zit een dodelijke zwam. En als de aangetaste rode beuk niet wordt gekapt, dan stort hij eerst-daags neer. Die lindeboom drukte trouwens met zijn wortels de tegels omhoog, dat leverde gevaar op voor het verkeer. Daarom moest hij weg.

Nee, bomen krijgen niet vaak de kans om tot zeer hoge leeftijd en omvang te komen. Ook in onze gemeente niet. Er zijn ook geen bomen binnen onze gemeentegrenzen die een formele monumentale status hebben. Wel is er nog een oranjeboom, een herinneringsboom, die dicht tegen die status aanleunt. Maar heilig is zo'n boom zeker niet. Als hij in de weg staat dan gaat de aks er in. Zoals gebeurde met een oranjeboom die ooit op de hoek van de Veemarkt met de Molenstraat moet hebben gestaan. Maar daar moet verandering in komen, vindt Waardevol Tiel. We moeten zuiniger zijn op onze bomen en wij willen een formele opwaardering voor de boom. Vanwege zijn emotionele en nostalgische waarde, maar zeker ook door zijn belangrijke rol in de zuivering van de lucht, de bestrijding van zonnestress, de opslag van stikstof, de huisvesting van insecten en vogels, als voedselbron voor torren, bijen, vlinders, rupsen, schimmels en wie weet nog meer.

De boom moet het als het ware meer voor het zeggen krijgen in de gemeentelijke planologie. Het beleidsplan voor de bomen moet aangepast worden. Voortaan eerst maar eens proberen een plan aan te passen als er een volgroeide boom voor weg zou moeten. En er moet ruimte komen voor de monumentale boom. We zijn dan ook bezig te inventariseren welke bomen in onze gemeente in aanmerking komen voor een monumentale status. Dat doen wij overigens in samenwerking met de Bomenstichting, die er heel wat verstand van hebben. Maar daarover een volgende keer meer.

ETAO bus

Op de pagina's van De Tielaar uit 2017, werd destijds, middels een fotoreportage van Jan Bouwhuis, gemeld dat in januari van dat jaar het onderstel van een historische ETAO bus als een wrak naar Tiel was gebracht en afgeleverd bij het Regionaal Opleidings Centrum. Nu zal niet iedereen, behalve de oudere Tielenaren, weten waar de afkorting ETAO voor staat, maar dat is dus de Eerste Tielsche Autobus

Onderneming, ofwel het busbedrijf van Verhoeks. De autobus waar het om ging was een klassieke Citroen uit het jaar 1938, die het in die tijd verbluffend aantal van wel meer dan zestien personen een zitplaats kon bieden. Deze bus nu, was bedoeld om volledig gerestaureerd te worden, waarbij voor het ROC een belangrijke rol was weggelegd. Zij zouden het onderstel weer in orde maken en de motor reviseren. En dat lukte ook helemaal, want in juli van het jaar daarop kon het onderstel, rijdend op eigen kracht, worden opgeleverd voor de volgende fase: het herstel van de carrosserie, die nog bestond uit een deels houten interieur. Dat ging niet in Tiel gebeuren, maar in een werkplaats in Loenen, bij Apeldoorn, door de Stichting Veteraan

Autobussen, die ook de eigenaar van de bus is.

Dat de bus vanuit Apeldoorn naar Tiel kwam, daar had de toenmalige directeur van de gemeentelijke afdeling Stadspromotie, Roland van Vught, voor gezorgd. Die zag in een gerestaureerde Tielse bus letterlijk een mooi vehikel voor stadspromotie. Het streven was dan ook om de bus in 2019 in te zetten bij het fruitcorso. Maar helaas is sindsdien niets meer over de bus vernomen. Tijd om eens op informatie uit te gaan. Eerst maar eens bij de redactie van de Tielenaar. Daar had Jan Bouwhuis, volgens zijn zeggen, ongeveer anderhalf jaar geleden contact gehad met de projectleider, die hem vertelde dat de bus bij een carrosseriebouwer stond, maar dat het niet opschoot.

Vervolgens eens bij de SVA geïnformeerd. Daar wist Martin van Dijk, lid van het team vrijwilligers dat aan de bus werkt, te vertellen dat de carrosserie, wat het ijzerwerk betreft, gereed is en op het onderstel staat. Hoewel, er is bij dat laatste iets niet helemaal goed gebeurd, wat hersteld moet worden. Voorts moeten de ramen er nog in en aan het interieur dient ook nog van alles te gebeuren, met name aan het vele houtwerk, dat door gespecialiseerde carrosseriebouwers moet worden verzorgd. Dat alles heeft lang stil gestaan, doordat het ontbrak aan budget en ook enkele medewerkers wegvielen door leeftijdgebonden oorzaken. Want het moet allemaal door vrijwilligers gebeuren, terwijl de gemiddelde leeftijd van deze groep boven de zeventig jaar is. Daardoor is er veel uitval. Zo is ook de projectleider weggevallen. Maar de stichting denkt een nieuwe deskundige restaurateur als projectleider aan te kunnen trekken.

Van wat er met de bus allemaal gebeurd is in sinds Verhoeks hem uit bedrijf nam en voordat hij bij het SVA terecht kwam, wist de heer van Dijk helaas niets te vertellen. Want bijzonder interessant is het hoe de bus in al die jaren aan de sloop heeft kunnen ontsnappen. Is hij misschien al die tijd als kippenhok of tuinhuis in gebruik geweest? Of heeft hij bij een hartstochtelijke verzamelaar in een vergeten opslagloods gestaan? Dat zou toch achterhaalbaar moeten zijn? Maar van het grootste belang is uiteraard dat het goed gaat komen met de restauratie. Dan kunnen er misschien nostalgische ritjes mee gemaakt worden met Tielse bejaarden. Mochten er in Tiel nog onverwachte fondsen zijn waarmee het budget van de restaurateurs kan worden aangevuld, dan vernemen wij dat graag. En voor ervaren vrijwillige carrosseriebouwers zal er wellicht ook een leuke bijdrage te verrichten zijn.

De fotoreportage die Jan Bouwhuis in het verleden van de bus heeft gemaakt, valt te zien op de historische pagina van De Tielenaar, zoeken op ETAO.

Bezwaar Gemeente West Betuwe

De gemeente West Betuwe blijkt moeite te hebben met het door gemeente Tiel gekozen tracé voor de nieuwe ontsluitingsweg voor Tiel en Passewaay.

Haar klacht is dat de weg door het stiltegebied van de Steendert voert en dat het sluipverkeer door haar deel van de Bommelweg zal gaan toenemen bij stremmingen op de A15.

Met beide klachten heeft zij recht van spreken, maar ook niet helemaal. Want het tracé voert wel dicht langs het stiltegebied, maar, als wij het wel hebben, er toch niet doorheen. En wat dat sluipverkeer betreft op haar deel van de Bommelweg, dat is er en zal er blijven, welk tracé er ook gekozen zou worden. Tenzij de ontsluitingsweg wordt doorgetrokken tot de op en afrit van de A15 bij Est. Maar dan komt de weg ook voor het grootste deel op West-Betuws grondgebied, wat de vraag oproept of onze buurgemeente dan de meerkosten van de weg wil betalen.

Hamse Biezen 2

In de maart uitgave van ons maandblad spraken wij al de vrees uit dat het agrarisch gebied van de Hamse Biezen belast ging worden met de vestiging van een niet agrarisch bedrijf, zijnde een bedrijf dat aan robotisering van landbouwmachines doet.

Die vrees is in die zin gegrond gebleken, dat het Tielse colleges van Burgemeester en Wethouders de benodigde wijziging van het bestemmingsplan hebben voorgelegd aan de raad. Dit ondanks dat in de toekomstvisie van de gemeente Tiel een bedrijf in dat gebied uitgesloten is. Wat overigens ook al gold toen de gemeente eerder de bestemming tuinbouwcentrum aan het akkerland gaf. Het niet doorgaan van dat plan bood dus een mooi opstapje om er dan maar een bedrijf voor landbouwmachines toe te staan, want dat paste volgens het college goed bij de agrarische omgeving.

Bovendien wees het rapport van een raadgevend bureau er op dat de activiteiten van het bedrijf niet zouden passen op een regulier bedrijventerrein. Ons inziens een subjectieve conclusie, die evengoed had kunnen luiden dat het bedrijf niet thuishoort in een landelijke omgeving met bijzondere cultuurhistorische uitstraling, waarvan de gemeente Tiel nog maar zo weinig bezit.

Het bedrijf zelf stelde, in een door ons bezochte hoorzitting, dat er geen beletsel was voor vestiging op een bedrijventerrein, maar dat zulks financieel niet haalbaar was. Nu, als de grondprijzen een beletsel vormen voor een jong en veel belovend bedrijf om tot bloei te komen, dan zou daar een meer passende oplossing voor gevonden moeten worden in de vorm van een betaalbaar bedrijventerrein voor starters. Of is een alternatief te vinden in de gemeente Buren, waar het bedrijf nu ook is gehuisvest? Wat te denken van het terrein van de voormalige Knorhof? Daar zouden zou de omwonenden wel eens heel blij mee kunnen zijn.

Komende vergadering donderdag 19 september

Aanvang 19.30 uur. Plaats: Kerkstraat 32